

**NOVA
UNIVERZA**

DIGNITAS

Revija za človekove pravice

Slovenian journal of human rights

ISSN 1408-9653

Tranzicija, utrjevanje in krize slovenske demokracije

Matej Avbelj

Article information:

To cite this document:

Avbelj, M. (2018). Tranzicija, utrjevanje in krize slovenske demokracije, Dignitas, št. 55/56, str. 359-360.

Permanent link to this document:

<https://doi.org/10.31601/dgnt/55/56-17>

Created on: 07. 12. 2018

To copy this document: publishing@nova-uni.si

For Authors:

Please visit <http://revije.nova-uni.si/> or contact Editors-in-Chief on publishing@nova-uni.si for more information.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

© Nova univerza, 2018

**NOVA
UNIVERZA**

FAKULTETA ZA SLOVENSKE
IN MEDNARODNE ŠTUDIJE

**NOVA
UNIVERZA**

EVROPSKA PRAVNA
FAKULTETA

**NOVA
UNIVERZA**

FAKULTETA ZA DRŽAVNE
IN EVROPSKE ŠTUDIJE

Tranzicija, utrjevanje in krize slovenske demokracije

Matej Avbelj

Jure Vidmar, *Democratic Transition and Democratic Consolidation in Slovenia* (Peter Lang, Internationaler Verlag der Wissenschaften, 2008).

O slovenski tranziciji iz totalitarnega sistema v demokratično ureditev je bilo napisanih že precej knjig. Večina jih je izšla v slovenščini pri domačih založbah, nekaj pa jih je ugledalo luč sveta tudi v tujini. Ena izmed njih je knjiga Jureta Vidmarja, ki trenutno deluje kot raziskovalec na Univerzi v Oxfordu. Knjiga, posvečena prav vprašanju demokratične tranzicije in demokratične konsolidacije v Sloveniji, je izšla leta 2008 in je po svoji vsebini utemeljena na avtorjevi doktorski disertaciji, ki jo je pripravil v okviru katedre za politologijo in sociologijo na Univerzi v Salzburgu.

V slovenskem okolju je knjiga malo znana. Za razliko od drugih podobnih del ni naletela na pomembnejše odmeve. O razlogih za to je težko natančno soditi, domnevamo pa lahko vsaj dva. Prvi se nanaša na avtorja, ki pripada generaciji, kot sam iskreno priznava, ki ni imela neposrednega vpliva na tedanje dogodke v Sloveniji, je pa bila in ostaja z njimi pomembno zaznamovana. Ta knjiga tako ni pisana, kot nekatere druge, tako, da bi lahko avtor o pomembnih dogodkih iz slovenske zgodovine zadnjih dvajsetih let govoril iz prve roke. Vendar pa bi lahko bila zaradi avtorjeve subjektivne in objektivne neobremenjenosti s tedanjimi političnimi dogodki prav to njena velika prednost. Drugi razlog tiči v tem, da je knjiga za laični okus morda pisana preveč znanstveno in tako ni utegnila, po naravi stvari, prodreti v širšo – vsaj ne slovensko – javnost. K temu je nena zadnje prispevala tudi njena izdaja v angleškem jeziku.

Knjiga je po svoji vsebini in namenu zasnovana kot študija slovenskega primera demokratizacije. Avtorjev pristop je sestavljen iz dveh delov: teoretičnega in aplikativnega. V prvem delu, ki je na izredno visoki ravni, avtor napravi konceptualno analizo procesa de-

mokratizacije. Naslanjajoč se na vodilne avtorje na tem področju, ga razčleni v fazo tranzicije in konsolidacije. Prva, ki označuje prehod iz totalitarnega sistema v demokratičnega, se navadno, kot kažejo primerjalne izkušnje, ki jih avtor podrobno navaja, zgodi razmeroma hitro, medtem ko je druga precej bolj dolgotrajna. Za vzpostavitev in utrditev resnične demokracije, take, ki ne bo le nekakšen posttotalitarni sistem, morajo biti izpolnjene številne predpostavke. Če niso, smo priča stagnaciji demokracije ali celo njeni regresiji.

Z vidika teoretične analize in njene podkrepljenosti z ustrezno literaturo je ta knjiga vredna vse pohvale. Nekoliko drugačen zaključek pa se nam poraja v njenem aplikativnem delu. Ta neizbežno terja povezavo teorije s slovensko prakso, torej z dogodki, ki so zaznamovali zadnjih dvajset let slovenskega razvoja. Rekonstrukcija teh dogodkov, ki jo knjiga ponuja, se izteče v tisto, kar bi lahko imenovali konvencionalni slovenski narativ, ki ga je zadnji dve desetletji napajal in vzdrževal pri življenju velik del medijskega prizorišča in del stroke, ki je bil pogosto v tesni povezavi z jasno eksponiranim delom političnega prostora. Z drugimi besedami, po našem prepričanju knjiga zajame premajhno število raznovrstnih virov o slovenskem razvoju zadnjih dvajsetih let, s čimer pomanjkljivo, mestoma pa tudi izrazito enostransko, opiše določene dogodke, na osnovi katerih, sicer uporabljajoč nesporno teoretično podlago, zato ne more potegniti najbolj prepričljivih zaključkov – zaključkov o tem, kako in zakaj sta potekali demokratična tranzicija in konsolidacija v Sloveniji ter s kakšnim rezultatom imamo zato pravzaprav opraviti danes.

Konvencionalni narativ o razvoju slovenske demokracije v zadnjih dveh desetletjih, na katerem temelji ta knjiga, je namreč privedel do rezultata, ki smo ga nekateri slutili že tedaj in ki ga v obliki vse bolj totalne krize na Slovenskem čutimo in opazujemo danes. Tega, kar živimo danes, avtor v svoji disertaciji, zaključeni leta 2006, seveda ni mogel predvideti, kot se po vsej verjetnosti tudi ni mogel izogniti faktičnemu primežu takratnega dominantnega narativa o slovenski politični preteklosti, tedanjosti in prihodnosti. Drugače pa velja za dandanašnje bralce knjige, saj jim ta nadvse določno in prepričljivo pojasnjuje, kaj vse bi slovenska država še morala postoriti, da bi postala resnična, utrjena demokracija, taka, kot smo si jo vsi, ne glede na svoje svetovnonazorske razlike, želeli in kot si jo mlada generacija, v katero sodi tudi avtor tu obravnavane knjige, še kako zasluži.